

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 28/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. O. M., S., prechodne bytom V., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 19 P/188/2007 a jeho uznesením z 27. júna 2007 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 19 CoP/11, 12, 13/2010 a jeho uznesením z 3. júna 2010 v časti, ktorou bolo odmietnuté odvolanie sťažovateľa, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. O. M. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2010 doručená sťažnosť JUDr. O. M., S., prechodne bytom V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 P/188/2007 a jeho uznesením z 27. júna 2007 a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 CoP/11, 12, 13/2010 a jeho uznesením z 3. júna 2010 v časti, ktorou bolo odmietnuté jeho odvolanie.

Zo sťažnosti vyplýva, že namietané porušenie práv sťažovateľa sa týka konania vo veci starostlivosti o mal. A. M. vedeného pôvodne na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 5 P/217/2004. Sťažovateľ poukázal na to, že na pojednávaní 7. novembra 2005 z dôvodu svojej hluchoty požiadal, aby mu Okresný súd Kežmarok ustanovil opatrovníka. Na základe tejto žiadosti Okresný súd Kežmarok uznesením sp. zn. 5 P/217/2004 z 25. novembra 2005 ustanovil sťažovateľovi opatrovníka JUDr. J. P. Sťažovateľ uvádza, že JUDr. J. P. sa nikdy necítil byť jeho opatrovníkom a ani jeho právnym zástupcom, čo je zrejmé z podania JUDr. J. P. zo 14. marca 2006, v ktorom JUDr. P. žiadal, aby synovi sťažovateľa bol ustanovený iný opatrovník. O zrušení výkonu funkcie opatrovníka JUDr. J. P. rozhodol až okresný súd uznesením. Sťažovateľ poukazuje na to, že mu nebolo doručené rozhodnutie krajského súdu, ktorým zrušil toto uznesenie Okresného súdu Kežmarok.

Sťažovateľ v tejto súvislosti ďalej uvádza: *„Pred svojím rozhodovaním OS Humenné ... písomne vyzval sťažovateľa, aby súdu označil osobu-meno, ktorú žiada ustanoviť za opatrovníka. ... Súčasne súd od sťažovateľa žiadal preukázať, či je schopný na súde komunikovať a požadoval od sťažovateľa vyjadrenie lekára v tomto smere. Sťažovateľ ... súdu oznámil, že je schopný dokonale rozprávať a žiadal zabezpečenie spisovania zápisnice v súlade s O. s. p. a ústavou pomocou počítača - tak, aby sa s priebehom konania mohol oboznámiť prečítaním si prednesov strán. ... vyjadril [sa], že nemá námietok, aby prípadne bola za opatrovníčku ustanovená JUDr. O. Š.,... trval na tom, že opatrovník by mal za úlohu iba dbať na to, aby prednes strán súd objektívne protokoloval. Teda sťažovateľ tvrdí, že vôbec neboli splnené podmienky na ustanovenie opatrovníka...“*

Sťažovateľ nemal iný záujem iba si v konaní pred súdom aspoň v miere nevyhnutnej zabezpečiť objektivitu, nakoľko jeho hluchota sa stáva bariérou, ktorú sudca či účastníci konania môžu voči nemu zneužiť. ...

Okresný súd však okamžite bez toho, aby sa s tvrdeniami sťažovateľa ... zaoberal rozhodol... o odvolaní opatrovníka (nie právneho zástupcu) JUDr. J. P. a ustanovení tým istým uznesením novej opatrovníčky v osobe JUDr. O. Š. Teda uznesenie v časti odvolania JUDr. P. dňa 27. 6. 2007 nebolo právoplatné a napriek tomu už súd ustanovil novú opatrovníčku. Uznesenie o opatrovníkoch však sťažovateľovi nikdy až do roku 2010 nedoručil! Ešte v ten deň súd rozhodol aj o samotnom predbežnom opatrení vo veci mal. A. M. Ani toto uznesenie až do roku 2010 sťažovateľovi nedoručil. ...

Ako teda súdy oboch stupňov dospeli k tomu, že odňali sťažovateľovi právo na doručovanie rozhodnutí a na podanie odvolania voči rozhodnutiam je pre sťažovateľa nepochopiteľné. ...

Sťažovateľ dôvodí, že opatrovník osobe plne svojprávnej hoc aj úplne hluchej (naviac s 25 ročnou justičnou praxou) nemôže takúto osobu pozbaviť práva procesného a to vo smere robiť návrhy, podania vrátane odvolaní a teda ho zbaviť práva na doručenie rozhodnutí súdu vo veci samej, naviac ak je mu ukladaná nejaká povinnosť. ...

Za uvedenej právnej úpravy je postup Okresného súdu v Humennom, ktorý sťažovateľovi nedoručil uznesenie zo dňa 27. 6. 2007 sp. zn. 19P/188/07 týkajúce sa odvolania opatrovníka JUDr. P. a ustanovenia opatrovníčky JUDr. Š. porušením práva sťažovateľa podľa O. s. p ale aj ústavy a Dohovoru. Nedoručenie uznesenia zo dňa 27. 6. 2007 sp. zn. 19P/188/2007 vo veci predbežného opatrenia, ktorým bol mal. A. zverený matke a sťažovateľ bol zaviazaný platiť výživné je nielen porušením tých istých práv účastníka konania ale aj prejavom svojvôle, arogancie súdnej moci a naviac aj jasnej diskriminácie sťažovateľa pre jeho postihnutie - hluchotu. V tak jednoduchej veci súd odňal možnosť, aby sťažovateľ písomne mohol predniesť svoje návrhy či odvolania. ...

Okresný súd v Humennom vyznačil napriek uvedeným porušeniam práv sťažovateľa právoplatnosť na opísaných uzneseniach a v dôsledku takého postupu došlo k trestnému stíhaniu sťažovateľa...“

Sťažovateľ poukázal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 426/09, ktoré v tejto veci bolo vydané a podľa ktorého nemohlo dôjsť k právoplatnosti uznesení bez toho, aby tieto uznesenia neboli doručené sťažovateľovi s tým, aby mal možnosť proti nim podať odvolanie.

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1.) Základné právo JUDr. O. M. garantované v čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 CoP/11,12,13/2010 a v konaní Okresného súdu v Humennom sp. zn. 19 P /188/2007 bolo porušené.

2.) Zrušuje sa uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 CoP/11,12,13/2010 v časti, ktorým bolo odmietnuté odvolanie sťažovateľa (JUDr. O. M.) ako aj uznesenie Okresného súdu v Humennom sp. zn. 19 P/188/2007-14 a Okresnému súdu v Humennom sa prikazuje, aby vo veci v súlade s ústavou a dohovorom konal opätovne.

3.) JUDr. O. M. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 30.000,- Eur (tridsaťtisíc), ktorú sumu sú povinní Krajský súd v Prešove a Okresný súd v Humennom uhradiť spoločne a nerozdielne na jeho... účet... do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

4.) Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá zaplatiť trovy právneho zastupovania JUDr. O. M. v sume (podľa vyčíslenia) na účet jeho právneho zástupcu (meno po ustanovení) do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

5.) Krajský súd v Prešove a Okresný súd v Humennom sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť štátu trovy právneho zastupovania v sume (podľa dodatočného vyčíslenia) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky... do pätnástich dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.“

Sťažovateľ odôvodňuje žiadosť priznať mu primerané finančné zadosťučinenie 30 000 € z dôvodu, že „porušenie práv sťažovateľa je mimoriadne závažné a má za dôsledok dokonca jeho trestné stíhanie, na druhej strane ide o svojvoľné nerešpektovanie právneho názoru ÚS SR...“.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 19 P 188/2007 vyplynulo, že sťažovateľovi ustanovil Okresný súd Kežmarok na základe jeho žiadosti podľa § 29 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) opatrovníka JUDr. J. P. z dôvodu jeho sluchovej indisponovanosti uznesením sp. zn. 5 P 217/2004 z 25. novembra 2005, ale neustanovil ho za právneho sťažovateľa v označenom konaní.

Vec bola prikázaná na prerokovanie okresnému súdu uznesením krajského súdu č. k. 8 NcC/12/2007-88 zo 16. apríla 2007 z dôvodu vylúčenia sudcov Okresného súdu Kežmarok z prerokovávanía a rozhodovania vecí sp. zn. 5 P 217/2004 s poukazom na § 12 ods. 1 OSP.

Vo veci potom ďalej konal okresný súd pod sp. zn. 19 P 188/2007. Tento uznesením č. k. 19 P 188/2007-142 z 27. júna 2007 odvolal na základe žiadosti sťažovateľa zo 14. marca 2006 o zrušenie opatrovnictva JUDr. J. P. z funkcie opatrovníka sťažovateľa a ustanovil mu opatrovníčku a zároveň zástupkyňu z radov advokátov JUDr. O. Š. Toto uznesenie sťažovateľovi nebolo doručené napriek tomu, že okresný súd vyznačil jeho právoplatnosť 24. júla 2007. Uznesenie č. k. 19 P 188/2007-142 (aj č. 144) z 27. júna 2007 prevzal opatrovník JUDr. J. P. 6. júla 2007.

Sťažovateľ požiadal 5. októbra 2007 o zrušenie opatrovnictva opatrovníčky JUDr. O. Š. pre narušenie dôvery sťažovateľa voči advokátovi ustanovenému súdom, ale nežiadal o ustanovenie iného opatrovníka argumentujúc tým, že sa bude na pojednávaní vyjadrovať a prednášať závery sám. Žiadal len zabezpečenie „*duálneho monitora*“ pri spisovaní zápisnice, aby vedel, ako sa k veci vyjadrili účastníci a aké sú podnety a protokolácie zápisnice. Taktiež požiadal o prikázanie veci inému súdu v inom obvode ako krajský súd. Dňa 30. januára 2008 sťažovateľ požiadal okresný súd opäť o zrušenie opatrovnictva vo veci sp. zn. 19 P 188/2007. Okresný súd odvolal opatrovníčku JUDr. O. Š. uznesením č. k. 19 P 188/2007-266, ktoré nadobudlo právoplatnosť 9. septembra 2009.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 Ndc 22/2008 z 30. júna 2008 návrhu na prikázanie veci okresného súdu sp. zn. 19 P 188/2007 Okresnému súdu Liptovský Mikuláš nevyhovel.

Dňa 10. septembra 2009 podal sťažovateľ návrh na delegáciu veci podľa § 102 ods. 2 OSP do obvodu iného súdu z dôvodu, že od septembra 2007 má prechodný pobyt v P., čo aj preukázal príslušným potvrdením orgánu samosprávy obce – starostu obce P. z 11.

septembra 2007. Najvyšší súd návrhu sťažovateľa uznesením sp. zn. 2 Ndc 44/2009 z 8. decembra 2009 nevyhovel.

Sťažovateľ sa 28. februára 2010 proti uzneseniu č. k. 19 P 188/2007-144 z 27. júna 2007 o predbežnom opatrení odvolal, pričom tvrdil, že toto uznesenie nebolo doručené jeho opatrovníkovi (ústavný súd zo spisu zistil, že opatrovník JUDr. J. P. prevzal označené uznesenie 6. júla 2007). V tejto veci podal sťažnosť aj ústavnému súdu, ktorý o nej rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 426/09-9 z 15. decembra 2009 tak, že ju odmietol pre nedostatok právomoci. V nadväznosti na rozhodnutie ústavného súdu krajský súd vrátil odvolanie sťažovateľa okresnému súdu uznesením sp. zn. 19 CoP 6/2010, 19 CoP 7/2010 z 13. apríla 2010 ako predčasne predložené pre absenciu doručenia uznesenia č. k. 19 P 188/2007-142 a č. 266. Sťažovateľovi boli obidve označené uznesenia následne doručené 30. apríla 2010, v nadväznosti na čo krajský súd uznesením č. k. 19 CoP/11, 12, 13/2010-480 z 3. júna 2010 odmietol odvolanie sťažovateľa ako podané oneskorene s týmto odôvodnením:

„Zo spisu bolo zistené, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa č. k. 19 P 188/2004-144 bolo doručené zástupcovi otca maloletého JUDr. J. P. dňa 06. 07. 2007, čo plynie z poštovej doručenky. Pätnásťdňová lehota na podanie odvolanie proti uvedenému uzneseniu začala plynúť lehotou dňom 07. 07. 2007 a uplynula dňa 23. 07. 2007 (15tým dňom lehoty bola sobota 21. 07. 2007, preto posledným dňom lehoty na podanie odvolania bol nasledujúci pracovný deň, ktorým bol 23. júl 2007). Keďže odvolanie otec maloletého podal 04. 03. 2010, čo plynie z podacej pečiatky pošty, učinil tak až po márnom uplynutí odvolacej lehoty.

Otec maloletého JUDr. O. M. teda mohol podať odvolanie najneskôr 23. 07. 2007. Keďže odvolanie bolo podané po uvedenom dátume, bolo podané oneskorene.

Za takéhoto stavu odvolací súd nemohol preskúmať napadnuté uznesenie, lebo odvolanie proti nemu bolo podané oneskorene.

Odvolací súd preto z uvedených dôvodov odmietol odvolanie podané oneskorene proti uzneseniu Okresného súdu Humenné č. k. 19 P/188/2007-144 zo dňa 27. 06. 2007 podľa ust. § 218 ods. 1 písm. a) O. s. p.“

Toto rozhodnutie prevzal sťažovateľ 28. júna 2010. Krajský súd uznesením č. k. 10 CoP 4/2010-150 z 30. júna 2010 uznesenie okresného súdu č. k. 19 P/371/208-120

zo 16. marca 2010 o zákaze styku sťažovateľa s maloletým potvrdil (sťažovateľ ho prevzal 20. septembra 2010).

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného

súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru

1. postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 P/188/2007 a jeho uznesením z 27. júna 2007,

2. postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 CoP/11, 12, 13/2010 a jeho uznesením z 3. júna 2010 v rozsahu, ktorým krajský súd odmietol odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 19 P/188/2007-142 z 27. júna 2007, uznesenie okresného súdu č. k. 19 P/188/2007-144 z 27. júna 2007 a uznesenie okresného súdu č. k. 19 P/188/2007-266 zo 4. augusta 2008.

1. K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 P/188/2007 a jeho uznesením z 27. júna 2007

Sťažovateľ namieta, že mu okresný súd nedoručil uznesenie okresného súdu č. k. 19 P/188/2007-142 z 27. júna 2007, ktorým okresný súd odvolal JUDr. J. P. z funkcie opatrovníka sťažovateľa a ustanovil mu za opatrovníčku a zástupkyňu z radov advokátov JUDr. O. Š., a ani uznesenie okresného súdu č. k. 19 P/188/2007-144 z 27. júna 2007, ktorým okresný súd predbežne upravil pomery účastníkov konania predbežným opatrením tak, že predbežne zveril mal. A. M. do osobnej starostlivosti matky a sťažovateľa predbežne zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 681 Sk mesačne od 27. júna 2007 a návrh matky na predbežné určenie výživného za obdobie od 1. septembra 2005 do 26. júna 2007

zamietol. Určil, že predbežné opatrenie potrvá do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 19 P/188/2007. Sťažovateľ tiež namietal, že mu okresný súd nedoručil ani uznesenie č. k. 19 P/188/2007-266 zo 4. augusta 2008, ktorým odvolal JUDr. O. Š. z funkcie opatrovníčky a zároveň zástupkyne z radov advokátov ustanovenej pre sťažovateľa 27. júna 2007 a ktorým zároveň návrh otca na ustanovenie opatrovníka pre matku maloletého zamietol.

Sám sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že proti uzneseniam okresného súd podal odvolanie (vyplýva to aj z uznesenia krajského súdu, ktorým rozhodol o odvolaní sťažovateľa), ktoré bolo označeným uznesením krajského súdu odmietnuté ako oneskorene podané a ktoré sťažovateľ tiež vo svojej sťažnosti uvádza.

Právomoc ústavného súdu ustanovená v čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej uplatneniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd je v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Rešpektujúc subsidiárnu právomoc ústavného súdu zakotvenú v čl. 127 ods. 1 ústavy a v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 390/04, IV. ÚS 236/07) ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti sťažovateľa pre nedostatok svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom a rozhodnutím krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 CoP/11, 12, 13/2010 a jeho uznesením z 3. júna 2010

Proti uzneseniam okresného súdu č. k. 19 P/188/2007-142 z 27. júla 2007, č. k. 19 P/188/2007-144 z 27. júna 2007 a č. k. 19 P/188/2007-266 zo 4. augusta 2008 podal

sťažovateľ odvolanie 8. marca 2010. Krajský súd uznesením č. k. 19 CoP/11, 12, 13/2010-480 z 3. júna 2010 odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 19 P/188/2007-144 z 27. júna 2007 odmietol ako oneskorene podané. V odôvodnení rozhodnutia krajský súd poukázal na to, že predmetné uznesenie okresného súdu prevzal opatrovník sťažovateľa 6. júla 2007, preto pätnásťdňová lehota na podanie odvolania začala plynúť 7. júla 2007 a uplynula 21. júla 2007, čo bola sobota, a tak posledným dňom na podanie odvolanie bol 23. júl 2007 teda pondelok. Keďže odvolanie sťažovateľ podal 4. marca 2010, urobil tak po márnom uplynutí odvolacej lehoty, teda oneskorene. Sťažovateľ podľa názoru krajského súdu podal odvolanie po uplynutí uvedenej lehoty, preto krajský súd jeho odvolanie odmietol ako oneskorene podané.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že *„doterajší opatrovník JUDr. J. P. požiadal o zrušenie jeho funkcie opatrovníka a otec maloletého nemal námietky, aby mu bola za opatrovníčku ustanovená advokátka JUDr. O. Š. Po zistení, že otec maloletého je invalidný dôchodca, je nemajetný, preto spĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Okrem toho je zdravotne postihnutý tak, že nie je schopný sa zrozumiteľne vyjadrovať, preto mu súd podľa § 29 ods. 2 a § 30 O. s. p. ustanovil na zastupovanie pre toto konanie advokátku JUDr. O. Š.*

Proti uvedenému uzneseniu a to proti výroku, ktorým súd pre JUDr. O. M. ustanovil za opatrovníčku a zároveň za zástupkyňu z radov advokátom JUDr. O. Š. v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec maloletého JUDr. O. M. Navrhol, aby uznesenie v uvedenej časti odvolací súd zrušil. V odvolaní uviedol, že z dôvodov aby mal zaručené práva v zmysle O. s. p. aj v zmysle článku 47 ods. 1, a článku 48 ods. 2 Ústavy, požiadal o ustanovenie opatrovníka. Ako dôvod uviedol to, že je úplne hluchý a nedokáže odčítať reč z úst inej osoby a neovláda posunkovú reč. Poprel však tvrdenie súdu, aby sa nedokázal riadne pre hluchotu vyjadrovať. Súd pochybil, ak z dôvodu hluchoty, bez postulačnej nespôsobilosti mu ustanovil opatrovníka. Nie sú dôvody ani na ustanovenie opatrovníka - právneho zástupcu. Má 25 ročnú justičnú prax (prokurátor, sudca Krajského súdu v Bratislave a 12 rokov advokát).

Teda v prípade schopnosti riadne sa vyjadrovať, v prípade plnej právnej spôsobilosti, v prípade známeho pobytu a preberania zásielok súdu, nie sú dôvody na

postup podľa § 29 ods. 2 O. s. p. a ani § 30 O. s. p. Súd za použitia technických prostriedkov, počítača s duálnym monitorom, môže a musí poskytnúť mu rovnakú šancu konať, ako má pred súdom matka maloletého.

Keďže odvolaním nebol napadnutý výrok uznesenia Okresného súdu v Humennom č. k. 19P/188/2007 zo dňa 27. 06. 2007 o odvolaní JUDr. J. P. z funkcie opatrovníka O. M., ani uznesenie Okresného súdu v Kežmarku, kde sa konanie pôvodne viedlo, sp. zn. 5P/217/2004 zo dňa 25. novembra 2005, boli uvedené uznesenia právoplatné, z čoho odvolací súd musel vychádzať bez toho, aby hodnotil a preskúmal ich správnosť.

Prvostupňový súd uznesením 19P/188/2007-266 zo dňa 04. 08. 2008 odvolal JUDr. O. Š., H. z funkcie opatrovníčky a zároveň zástupkyne z radov advokátov, ustanovený pre O. M., uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 19P/188/2007 zo dňa 27. 06. 2007. Zároveň návrh otca na ustanovenie opatrovníka pre matku maloletého zamietol.

V odôvodnení uznesenia súdu prvého stupňa sa uvádza, že otec maloletého navrhol zrušiť opatrovnictvo v osobe JUDr. O. Š. Vyjadril sa, že sám sa bude na pojednávaní k veci vyjadrovať, prednášať návrhy a robiť ďalšie potrebné úkony, a že jeho 25 ročná justičná prax mu dáva najlepší predpoklad pre hájenie svojich práv, Z uvedeného dôvodu cit ust. § 29 ods. 1, 2 a 4 O. s. p. prvostupňový súd JUDr. O. Š. z funkcie opatrovníčky a zástupkyne z radov advokátov odvolal.“

Sťažovateľ nesúhlasí s postupom krajského súdu a argumentuje tým, že odvolanie nemalo byť odmietnuté ako oneskorene podané, pretože uznesenie okresného súdu mu nikdy nebolo doručené a že mu postupom okresného súdu a krajského súdu bolo odňaté právo na doručovanie rozhodnutí a na podanie odvolania proti rozhodnutiam.

Zo spisu vyplýva, že sťažovateľovi doručil okresný súd označené uznesenie okresného súdu 28. júna 2010. Od tejto doby sťažovateľ počíta plynutie dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Z hľadiska argumentácie sťažovateľa všeobecné súdy postupovali tak, že mu odňali právo na doručovanie rozhodnutí a na podanie odvolania proti rozhodnutiam, t. j. právo konať pred súdom. Pri takto formulovanej námietke mohol sťažovateľ podľa názoru ústavného súdu podať proti namietanému uzneseniu krajského súdu dovolanie [podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom]. Dovolanie síce nie je prípustné podľa § 238 ods. 4 vo veciach upravených zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), avšak v danom prípade išlo o rozhodovanie o ustanovenie opatrovníka sťažovateľovi podľa § 29 ods. 2 OSP, a nie podľa zákona o rodine. Sťažovateľ túto možnosť, ktorú mu poskytuje Občiansky súdny poriadok, nevyužil. Znamená to, že nevyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje a na ktorých použitie bol oprávnený v zmysle Občianskeho súdneho poriadku napriek tvrdenému porušeniu jeho práva konať pred súdom v ním uvedenom rozsahu, čo bolo dôvodom aj na odmietnutie sťažnosti v časti smerujúcej proti postupu a rozhodnutiu krajského súdu pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti sa nezaoberal.

Nad rámec tejto časti sťažnosti ústavný súd konštatuje, že nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľa, že krajský súd nerešpektoval právny názor ústavného súdu vyslovený v rozhodnutí z 15. decembra 2009 č. k. II. ÚS 426/09-9. V uvedenej veci ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok právomoci. Vo svojom rozhodnutí v konaní sp. zn. II. ÚS 426/09 uviedol:

„Ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že na základe tvrdení sťažovateľa prichádza do úvahy, aby podal proti predbežnému opatreniu odvolanie. Ak je totiž pravdou, že predbežné opatrenie nebolo ani jemu, ale ani opatrovníkovi doručené, potom nemohlo ani nadobudnúť právoplatnosť a zákonná lehota na podanie odvolania nemohla ani začať

plynúť. Právo účastníka konania na podanie odvolania nemožno zmarit' tým, že všeobecný súd vyznačí právoplatnosť rozhodnutia, ktoré v skutočnosti právoplatné nie je. Dokonca aj v prípade, že predbežné opatrenie bolo opatrovníkovi doručené, prichádza do úvahy, aby sťažovateľ podal proti nemu odvolanie, pretože namieta, že zákonné podmienky na ustanovenie opatrovníka neboli v jeho prípade splnené. Teda vlastne tvrdí, že predbežné opatrenie nebolo dosiaľ doručené legitimovanej osobe. Preto ani v tejto alternatíve by odvolacia lehota dosiaľ nezačala plynúť.“

Z uvedeného je zrejmé, že ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 426/09 nekonštatuje, že predmetné rozhodnutia nenadobudli právoplatnosť z dôvodu, že neboli doručené oprávneným osobám. Uvádza len, že ak sú tvrdenia sťažovateľa o nedoručení rozhodnutia pravdivé, má právo proti tomuto rozhodnutiu podať odvolanie, bez ohľadu na vyznačenie právoplatnosti tohto rozhodnutia. Ústavný súd teda vyslovil, že otázku doručenia rozhodnutia a jeho právoplatnosti je oprávnený a povinný posúdiť odvolací súd, preto sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci. V nadväznosti na nález ústavného súdu boli sťažovateľovi doručené napadnuté uznesenia okresného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2011